

TERAPEUTA (REHABILITÁCIÓS TEVÉKENYSÉG)

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

TERAPEUTA

Feladatok és tevékenységek

A rehabilitáció szó szerinti jelentése: visszaadni egy korábbi képességet. A rehabilitáció igen összetett tevékenység, amely magába foglalja a beteg fizikai állapotának minél tökéletesebb helyreállítását (pl. szervpótló protézis alkalmazása), az alkalmazkodást elősegítő tanácsadást és a beteg lelki (pszichés) támogatását is. A rehabilitáció része a betegségből felépült személy új helyzethez való alkalmazkodásának segítése, melynek fontos eleme a tevékenység illetve a felgyógyulás utáni állapotnak megfelelő munkavégzés.

A rehabilitáció fontos eszközei a foglalkoztató terápiai. Ezek az ún. szocioterápiás módszerek. Fontos jellemzőik, hogy közösségi keretek között folynak és a visszaállítást célozzák meg. Ezek a módszerek gyógyító (terápiás) eljárások, a gyógyszeres és csoportterápiás eredmények elmélyítésére szolgálnak, hatásukat azokkal szoros összhangban fejtik ki.

Bármely, ember által végzett tevékenységre, társadalmi jelenségre építhetők szocioterápiás eljárások, de azoknak gyógyító értéke csak akkor lesz, ha nem csupán a tevékenység puszta gyakorlására szorítkoznak, hanem a személyiség kibontakozását, fejlődését és a társas kapcsolatainak fejlesztését szolgálják. A szocioterápiás eljárások fajtái: munkaterápia, foglalkoztatás terápiai, szociális készségek fejlesztését szolgáló csoportmunka, közösségi terápiai.

A mozgásszervi betegek, az értelmi fogyatékosok, illetve a pszichiátriai betegek gyógykezelésében a szocioterápiás segítség teljesen elfogadott és egyre nagyobb sikerrel alkalmazott gyakorlat.

A rehabilitációs tevékenység folyamatában a szocioterápiás segítséget nyújtó szakembert terapeutának hívjuk.

Találkozhatunk terapeutával mozgásszervi fogyatékosok rehabilitációjánál is. Láthatjuk, pl.. ahogy vezeti a fogyatékkal való együttélés elfogadását célul kitűző csoportot, ahol megbeszéljük, hogy kinek hogyan sikerül fogyatékoságát elfogadni, mozgását újratanulni, életét átszervezni, alkalmazkodni a megváltozott élethelyzethez.

Néha támogatott munkahelyen is dolgozik, vagyis olyan termelő tevékenységet folytató munkahelyen, ahol állami támogatás igénybe vételével, pl.: értelmi fogyatékos emberek dolgoznak: kertészkednek, fazekas munkát végeznek, összeszerelnek, gyertyát öntenek, hajtogatnak, stb.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

Terapeuta a gyógyítás folyamatában a rehabilitációs team tagjaként az orvos általános szakmai irányítása mellett önállóan dolgozik, az átfogó rehabilitáció egyéb területein a különböző teamek tagjaként önállóan tevékenykedik, pl.: a fizikai vagy pszichikai károsodás következtében tevékenységükben átmenetileg vagy véglegesen korlátozott emberekkel foglalkozik.

Munkáját folytathatja a pszichiátriai, a mozgásszervi megbetegedésben szenvedő emberekkel és a fogyatékos gyermekek rehabilitációjában, vagy a fogyatékos felnőttekkel.

Fő feladata, hogy a pszichiátriai és/vagy mozgásszervi rehabilitációra szoruló embert olyan tevékenységekbe vonja be, amelyeknek célja a kiesett és megmaradt pszichés, illetve mozgásszervi funkciók lehető legmagasabb szintű helyreállításának és használatának előmozdítása.

További célja tevékenységének, hogy a személyi és tárgyi feltételek átalakítását segítse annak érdekében, hogy a pszichiátriai és/vagy mozgásszervi rehabilitációra szoruló ember képes legyen olyan tevékenységet folytatni társadalmi, személyes és otthoni környezetében, amely önmaga és a társadalom számára értéket képvisel.

A terapeuta segítséget nyújt a testi-lelki-szociális jólétre törekvésben, az életminőség javításában a lehetőségek szerinti legönállóbb életvitel kialakításában. Feladata, hogy felmérje a beteg szükségleteit és ezzel járuljon hozzá a diagnózis és a terápiás terv összeállításához. Rehabilitációs tevékenységi tervet készít, illetve a megelőzést (prevenciót) szem előtt tartva aktív terápiás, rehabilitációs és tanácsadó tevékenységet végez. Interjúkat készít, felméri az alapvető szükségleteket, a kliens együttműködési készségét, a lélektani, szociális állapotát, rejtett képességeket feltárja, a kliens környezetének személyi és tárgyi felmérését elvégzi, a kliens napi tevékenységét elemzi, a kliens állapotát megítéli (romló vagy javuló). Ezek ismeretében rövid és hosszú távú rehabilitációs tervet készít. Terápiás lehetőségeket (egyéni és csoportterápia) választ, közreműködik egészségügyi, lelki folyamatokat feltáró teljesítmény tesztek felvételekor.

Kivitelezi és értékeli a terápiás tervet, segíti a kliens alapvető szükségleteinek kielégítését, végrehajtja a fejlesztési terv lépéseit, alkalmazza a kliens életminőségét javító eljárásokat. Segíti az új mozgásminták kiépítését, kialakítását. Újra tanítja, megtanítja a mindennapi élettevékenységeket. Mentális fejlesztési technikákat alkalmaz, háztartásvezetést tanít. Segíti a fogyatékkal élőt az őt körülvevő tárgyi környezet kialakításában, a gyógyászati és a rehabilitációs segédeszközök alkalmazásában. A terapeuta ismeri és alkalmazza a terápiákban a kézműves technikákat, a szocioterápiás módszereket, segíti a klienst az önkifejezési módok megválasztásában. Feladata a hatékony kommunikáció, a segítő beszélgetés folytatása (a saját lehetőségeinek határáig), a kliens nem szavakban kifejezett jelzéseinek értelmezése, a kliens családjával való segítő kommunikáció, a nem egészségügyi és a segítő környezettel való kapcsolatteremtés, a klienssel és a rehabilitációt végző csapattagokkal való együttműködés. Sem erőltetni, sem siettetni, sem sürgetni nem szabad a betegeket, mert a cél a folyamatos és megbízható gyógyulás megteremtése. A szocioterápiák utat nyitnak a betegséget követő időszak minőségemeléséhez.

A terapeuta feladata a rehabilitációs tevékenységek szervezése, illetve menedzselése is. Vezeti a foglalkoztatott csoportot, részt vesz a rehabilitációs csapatmunkában. Tájékozott a gyógyászati segédeszközök beszerzési lehetőségeiről, ezt az információt naprakészen szolgáltatja a klienseknek.

A rehabilitációs tevékenység terapeutának adminisztrációs feladatokat is el kell végezni. Tevékenységét folyamatosan és szakszerűen dokumentálnia kell.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A terapeuta attól függően, hogy milyen rehabilitációs foglalkozásokat, szocioterápiákat végez, különböző, eszközökkel, anyagokkal dolgozik. Ezek igen széles palettán helyezkednek el. Minden eszköz, anyag lehet a foglalkozás tárgya, mellyel szocioterápiát lehet végezni. A munkaterápiákon, foglalkoztatásokon a legkülönbözőbb anyagokat használhat (használtat, megtaníthatja használatukat): textil, fém, agyag, viasz, papír, fa, vessző, festékek stb. Használhat természetes és mesterséges anyagokat, puha, kemény, lágy anyagokat, kézzel illetve szerszámmal megmunkálhatóakat, stb.

Az eszközök általában egyszerű kézi eszközök, szerszámok, melyeket használ (használtat, megtaníthatja használatukat): ecset, véső, kalapács, fogó, kerti szerszámok, összeszereléshez szükséges eszközök, öntőformák, olló, stb.

Hol végzi munkáját?

A rehabilitációs tevékenységet végző terapeuta házi szakápolói szolgálatokban, lakóközösségi rehabilitációban, fogyatékosok intézményeiben, állami nevelő intézetekben, idősgondozást ellátó intézményekben, rehabilitációs intézményekben, egészségügyi intézmények járóbeteg- és fekvőbeteg- osztályain, védő munkahelyen, védett munkahelyen dolgozhat.

A rehabilitációs tevékenységet végző terapeuta szobában, teremben, foglalkoztatóban, műhelyben, különböző munkahelyeken dolgozhat. Ezek nagyobb részben zárt térben vannak, belső munkahelyet jelentenek.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

A terapeuta a szocioterápiákat orvosi felügyelet mellett önállóan vagy egy másik segítő szakemberrel (pszichológus, pedagógus, művész, egy adott szakma képviselője, stb.) közösen végzi.

Együtt kell működnie a többi egészségügyi, illetve nem egészségügyi, rehabilitációban részt vevő szakemberrel (kollégákkal, segítő szakemberekkel, adminisztratív dolgozókkal) is. Fontos a jó együttműködés, hisz csak együtt, egymás munkáját támogatva lehet eredményes rehabilitációs tevékenységet folytatni, aminek középpontjában mindig a kliens, mint ember és nem a betegsége kell, hogy álljon. Együttműködik a kliens hozzátartozóival, családtagjaival, valamint a rehabilitált lakókörnyezetében működő segítő szervezetek munkatársaival.

Miért szép és vonzó ez a szakma?

Az válassza ezt a szakmát, aki szeret beteg embereknek tevékenyen segíteni, aki szereti a változatos munkát, az önállóságot, tud és akar fogyatékkal élő, beteg elesett embereknek segítséget, támogatást, biztatást nyújtani.

A szakma szépsége abban rejlik, hogy látványosan javítani tudjuk igen súlyos állapotban lévő, nem egyszer végletekig elkeseredett emberek közérzetét, mindennapjait, életminőségét. Tevékenységünkkel elviselhetőbbé, komfortosabbá, vagy akár boldoggá, megelégedetté tehetjük életüket.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A rehabilitációs tevékenységet végző terapeuta naponta több órán keresztül, álló helyzetben végzi munkáját. Ritkább esetekben ül. Gyakran kell helyet, helyzetet változtatnia. Épületen belül végzett, könnyű fizikai munka.

Emellett jelentős pszichés terhelést okozhat a sérült emberekkel való foglalkozás.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A rehabilitációs tevékenység terapeuta munkája során sok emberrel közeli testi kontaktusba kerül (érintés) így csepp- és szérumszennyezésnek van kitéve.

A munka fizikai károsító tényezői mellett a pszichés terhelés hangsúlyosabban megjelenhet. Az állandó fokozott figyelem a kliensekre, az emberekkel való kapcsolat, jelentős pszichés terhelést (kiegész veszélyt) jelenthet ebben a szakmában.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- ép hallás,
- jó beszélőképesség,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,

- fokozott figyelem,
- együttműködés.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- érzelmi megterhelés.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

A terápiás munka alkotó, önkifejezést segítő helyzet. A terapeuta munkája során sokszor kerül olyan helyzetbe, amikor problémát kell megoldania, tevékenységet kell kitalálnia klienseinek. A szervezési, menedzselési feladatok során is számtalan helyzetet, problémát kell megoldania. Ehhez elengedhetetlenül szükséges, hogy kreatív ötletei, gondolatai legyenek.

Mivel a rehabilitációs tevékenységet végző terapeuta betegekkal, illetve valamilyen korlátozottsággal (szellemi, fizikai) bíró emberekkel foglalkozik, ezért a jó munkavégzés alapvető feltétele a beleérző hozzáállás, segítőkészség, a jó pszichés beállítottság.

Fontos, hogy a rehabilitációs terapeuta folyamatosan képezze magát, ill. önismeretét fejlessze. A terapeutának lépést kell tartania a fejlődéssel, meg kell ismernie a rehabilitációban használatos új módszereket, technikákat, szemléletmód változásokat.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

A rehabilitációs tevékenységet végző terapeuta képzése biológiai, pszichológiai, társadalomismereti ismeretekre épül. Ezekből a tantárgyakból érdemes jól teljesíteni. Hasznos lehet az alapvető számítógépes ismeret, hisz az adminisztrációt számítógépen végzi. Követelmény az idegen nyelvismeret, az új szakirodalmak megismeréséhez.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

A terapeuta szakmát választók szeretnek olyan tevékenységet végezni, amellyel segítenek másoknak életük vagy egészségük javításában. Kedvelik a másokról való gondoskodást és szeretnek mások problémáin segíteni. Szeretnek másokkal együtt, team munkában dolgozni.

Aki ezt a szakmát választja, kedveli az eszközöket is. Szeretik a saját erőfeszítésük és tudásuk révén elvégezni a feladatokat, szeretnek önállóan dolgozni.

A rehabilitációs terapeuták szeretnek olyan munkát végezni, ahol vállalhatják a dolgokért a felelősséget, ellenőrizhetik azok menetét. Szívesen szerveznek, hoznak döntéseket, könnyen adnak tanácsokat. Érdeklődnek a vezetés és a jog iránt. Nem esik nehezükre mások vezetése, segítése szóbeli ráhatással, vagy kapcsolatteremtés révén.

Fontos, hogy aki ezt a szakmát választja, szeressen segíteni másokon, tartsa fontosnak az emberi kapcsolatokat, mások boldogulását szem előtt tudja tartani.

Szakképzés

A rehabilitációs tevékenység-terapeuta (ergoterapeuta) **szakképzés célja** olyan szakemberek képzése, akik fizikai vagy pszichikai károsodás következtében tevékenységükben átmenetileg vagy véglegesen korlátozott emberekkel foglalkoznak. Munkájukat a pszichiátriai, a mozgásszervi megbetegedésben szenvedő emberek rehabilitációja és a fogyatékos gyermekek habilitációja, fogyatékos felnőttek rehabilitációja terén folytatják.

Előképzettség

A képzésben való részvétel előfeltétele középiskolai érettségi.

Képzési idő

Az emelt szintű szakképesítés iskolarendszeren kívüli oktatásban is megszerezhető. A képzés 70 százalékában gyakorlati oktatás folyik.

A képzés időtartama 3 év.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

Pszichológia, Anatómia, Pszichiátria, Rehabilitáció, Szociálpolitika, Jog.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

Szakmai gyakorlati vizsga: A vizsgázó három, szituációs feladatot old meg a vizsgabizottság előtt a gyakorlati vizsga során. A szituációs feladat egy-egy meghatározott

anamnézisű beteg rehabilitációs, rehabilitációs programjának előkészítése, a megadott rehabilitációs, rehabilitációs terv dokumentációja alapján.

Szakmai elméleti vizsga: Az írásbeli vizsga átfogja a teljes ismeretanyagot. Szóbeli vizsga tantárgyai: pszichiátriai betegek rehabilitációja; mozgásszervi betegek rehabilitációja; fogyatékos gyermekek rehabilitációja, felnőttkori fogyatékosok rehabilitációja.

Szakképesítés OKJ azonosító száma: 54 5008 01

Kapcsolódó foglalkozások

Általános ápolók, Szakápolók,
Szociális ápoló, gondozó, Szakasszisztensek,
Szociális szolgáltatási foglalkozások,
Egészségügyi, oktatási szolgáltatási foglalkozások.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A rehabilitációs foglalkozásokat bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.